

Un sostre per viure

>> **La majoria d'ancians i ancianes que viuen al barri Centre no se senten identificats amb els seus veïns.**

Vam conèixer en Saïd Outmouth en el vestíbul de La Sopa, un centre d'acollida de Girona, a l'entrada dels que esperen per menjar. És un lloc estrany. La gent hi passa les hores amb una calma tensa. Alguns es resisteixen a marxar. Ja saben que no s'hi podran quedar, alguns perquè hi van arribar beguts l'última vegada –condició que els expulsa del centre indefinidament–; altres, perquè han utilitzat massa un servei que amb la crisi s'ha desbordat. En Saïd hi va a fer un plat calent dia sí, dia també, i a recollir l'entrepà. Comparteix amb onze companys més un pis de 70 metres quadrats al carrer Manuel de Falla de Salt. Tenen en comú la procedència geogràfica. La majoria van arribar amagats a sota d'un camió. Encara no tenen la seva situació regularitzada i provenen de pobles de la serralada de l'Atlas. Els dos germans Outmouth (Saïd i Lahcen), els tres germans Elaabeed (Musa, Atman i Hamza), l'Ali i en Mustapha són de Tizzi-Nisly; en Sillam, de Nador; l'Abdullah, d'Agbalar; l'Ali, de Sinecassim; l'Aziz, d'Elksiba, i en Jamal, d'Agadir. El pis forma part d'una macrocomunitat de més de dos-cents habitatges que s'estenen per una illa quadrada formada pels carrers Francesc Macià, Manuel de Falla, Torres i Bages i Àngel Guimerà. La Sagrada Família –nom que unifica l'illa– es va construir els anys seixanta, en plena etapa del *desarrollismo* franquista, i estava destinada a ser ocupada gairebé exclusivament per immigrants andalusos. Avui, alguns dels pisos han estat reocupats per marroquins i gambians. També hi viuen autòctons –en bona part, ancians i ancianes que per manca de recursos no poden canviar de barri–, encara que el seu nombre va disminuint a mesura que milloren les seves possibilitats econòmiques. Alguns, però, han decidit quedar-s'hi per principis. Es fa difícil indicar el nombre de persones que viuen en aquesta zona i les seves nacionalitats, o fins i tot saber quants pisos estan sobreocupats. L'Ajuntament de Salt reconeix oficialment

que en el municipi hi ha setanta-nou casos de sobreocupació (amb nou o més persones) després de la diagnosi que els experts van elaborar en el Pla local d'habitatge, però creiem que aquesta xifra queda lluny de la realitat i es modifica constantment.

Mercat lliure

La prova objectiva per constatar-ho és buscar una habitació de lloguer en el barri del Centre. Durant quinze dies, ens vam dedicar a veure pisos amb l'argument de llogar una habitació. L'experiència ens ha permès conèixer el mercat d'habitacions i llits il·legals que es poden aconseguir entre els 150 i els 350 euros. La crisi també ha afectat aquest sector. Els preus han baixat i ara es poden trobar una habitació o un llit pagant entre 75 i 150 euros. No hem aconseguit, però, veure els anomenats «llits calents», tot i que la Policia Local en reconeix l'existència i n'havia fet seguiment al llarg dels anys previs a la crisi. Els llogaters d'habitacions, de llits –i, m'atreviria a dir, de matalassos– són immigrants que han comprat o han llogat un pis, gran o petit, i que durant els últims anys s'han fet la barba d'or gràcies a aquesta hostaleria domèstica. Tot i això, els efectes de la crisi estan modificant els retrats de llogaters i clients, i afegint dramatisme a algunes situacions personals.

En James és un nigerià de 37 anys que l'any 2005 va comprar, empès per l'optimisme de la bombolla immobiliària, un pis de 100 metres quadrats amb quatre habitacions al xamfrà dels carrers Dr. Ferran i Major per gairebé 230.000 euros. És un pis ampli i lluminós, amb una bona distribució i sortides exteriors. Des de fa més d'un any i mig, en James no té feina i no pot pagar la lletra mensual, de 1.200 euros. Això significa que hi va haver algun moment en el passat que el sou de paleta d'en James superava amb escreix aquesta quantitat i que una entitat bancària va assumir el risc de deixar-li els diners del préstec, més les despeses de notari i l'IVA. Ell ens confessa que no tenia res

La Sagrada Família –nom que unifica l'illa– es va construir els anys seixanta, en plena etapa del *desarrollismo* franquista

estalviat. L'empresa va ser GMAC Financial Services, antic braç financer de General Motors, que recentment ha anunciat que durant el 2009 va perdre 10.298 milions de dòlars, que contrasten amb els 1.868 milions de dòlars de beneficis de l'any anterior. Desconexem el grau de penetració que aquesta entitat –sense seu física en el municipi– va tenir a Salt. Només sabem que en James la va conèixer a través d'una immobiliària del carrer Dr. Ferran, on va comprar el pis. Si fem un exercici ràpid amb la guia telefònica, comprovem que a Salt hi ha una quinzena d'entitats bancàries, algunes de les quals amb dues, tres i fins a quatre delegacions. La majoria van actuar amb màniga ampla, i fins i tot ens atreviríem a dir que van abusar dels estrangers, concedint crèdits a persones sense els recursos assegurats en un moment en què la festa a l'Estat espanyol semblava

que havia de durar indefinidament. Algunes fonts assenyalen que hi ha entitats bancàries que tenen més d'un centenar de pisos buits d'expropiataris que no han pogut assumir el crèdit. Bancs i caixes van començar a llogar els pisos a través d'intermediaris, malgrat la degradació de molts immobles. En vam poder veure uns quants a mitjan 2009. Els llogaven fins i tot amb els plats bruts dels antics inquilins a l'aigüera. Semblava que els expropiataris haguessin marxat precipitadament, després de recollir el més essencial, deixant la roba estesa, alguns matalassos podrits al celobert i una corrua d'escarabats que semblaven ser els únics amos legítims de l'immoble. Ens consta que aquesta manera d'actuar ha anat canviant durant els últims mesos i ara caixes i bancs envien paleta, lampista i pintor per polir els serveis bàsics, encara que també hi ha entitats que

>> En aquest pis del carrer Manuel de Falla fa un any hi vivien 12 joves marroquins; ara en queden només 6.

Taula 4. Preus d'habitacions

Període	Habitació doble	Habitació individual	Dormir al menjador
Abans de la crisi	350 euros	250 euros	-
Durant la crisi	200 euros	180 euros	80 euros

Nota taula 4:
Xifres orientatives
fruit del treball de camp

Els llogaters d'habitacions i de llits són immigrants que han comprat o han llogat un pis, gran o petit, i que durant els últims anys s'han fet la barba d'or

>> El grup d'habitatges Sant Jaume és un dels més antics de la població. Aquests pisos no tenen ascensor, i alguns immobles embargats pel banc han estat ocupats recentment.

tenen immobles «congelats», sense intenció de rehabilitar, ni de llogar, ni de vendre. El volum de pisos és massa gran. Així mateix, molts bancs ja han desistit de vendre i es conformen, de moment, a llogar per salvar els mobles. De fet, utilitzar el verb *conformar* és únicament una formalitat. La veritat és més senzilla: no es ven res. La situació empitjora en aquells pisos que no són ni del propietari hipotecat ni del banc i que estan en un procés judicial de durada indefinida. Des de fa un any i mig i amb el suport del Departament de Medi Ambient i Habitatge de la Generalitat de Catalunya, l'Ajuntament de Salt impulsa una Borsa d'Habitatge de lloguer que a primers de febrer disposava d'un estoc de 50 pisos, una xifra ridícula quan se sap que a Salt hi ha més de 1.100 pisos buits. L'efectivitat de la iniciativa, encara escassa, és producte dels seus pocs mesos d'experiència (a Girona ciutat fa anys que existeix) i, probablement, de la manca d'injecció de recursos que caldria per potenciar-lo al màxim. L'objectiu de la Borsa d'Habitatge és posar al mercat pisos que ara estan buits i, com a garantia per als propietaris, les administracions hi fan d'intermediaris, oferint-los ajudes a fons perdut per adequar l'habitatge i assegurances per al cas que s'hi produeixin danys o bé hi hagi impagats. El llogater pot obtenir un habitatge d'uns 400 euros, però ha de demostrar que el lloguer no representarà més del 40%

dels seus ingressos. Les condicions semblen llamineres però en realitat són un gran obstacle per als ocupants del Manuel de Falla, perquè no tenen ni papers ni recursos econòmics per pagar el lloguer.

Les entitats bancàries, algunes de les quals tenen al darrere entitats socials, no mostren cap interès tampoc a rebaixar les seves expectatives econòmiques i prefereixen mantenir els seus immobles en el mercat lliure que acollir-los a la borsa d'habitatge municipal. Potser si el gran estoc de pisos buits es llogués a preus assequibles, posem-hi 200 euros (un pis de 2 habitacions) o 300 euros (un pis de 4 habitacions), hi hauria qui podria accedir-hi i s'evitarien mals majors (ocupació fraudulenta, desnonaments per impagament de lloguer). Per exemple, en un bloc del carrer Roger de Llúria s'han ocupat quatre pisos que estaven embargats pel banc, i un altre immoble del grup Sant Jaume no només ha estat ocupat a principi d'aquest any sinó que fins i tot ja s'hi ha instal·lat un prostíbul. Els bancs i caixes no s'adonen (més ben dit, prefereixen no adonar-se) que la dimensió del problema és més gran aquí que en altres localitats i que, si no hi dediquen esforços, aquests pisos no els podran recuperar ni a curt ni a mitjà termini.

Bancs i caixes no són els únics culpables d'aquesta situació: grups d'inversors «especuladors» també han estat posant el nas a Salt. Per exemple, al carrer Dr. Ferran hi ha un bloc de sis pisos propietat d'un únic grup empresarial, que va comprar la totalitat de la finca en un bon moment i ara es despreocupa absolutament dels problemes que estan sorgint entre els veïns de l'escala.

Fa deu mesos que en James no paga la hipoteca i en fa tres que ha decidit no obrir cap carta que porti com a remitent el nom de GMAC. Ens diu que prefereix deixar-les tancades: «Em posa trist obrir-les, i com que no hi puc fer res així sembla que el problema passi de llarg». Malauradament el problema hi és, i en qualsevol moment podria perdre el pis. Des que en James es va convertir en propietari aconseguia mensualment un sobresou de més de 600 euros llogant les habitacions. Després de perdre la feina, difícilment podia cobrir la lletra i va haver de deixar de pagar. Ara està en una espera tensa. A l'agost de 2009, va

Bancs i caixes no són els únics culpables d'aquesta situació: grups d'inversors «especuladors» també han estat posant el nas a Salt

rebre una carta de GMAC que convidava a l'optimisme. El to formal de la carta deixava entreveure una esclatxa al final del túnel. Li suggerien omplir un qüestionari en una adreça d'Internet de nom expeditiu: www.reducecmhipoteca.com. Les preguntes feien referència a la seva capacitat econòmica present i futura, a l'interès que tenia per mantenir casa seva i si estava disposat a perdre'n el títol de propietat però, en canvi, obtenir el de llogater. Aquells dies en James va estar content perquè semblava que el somni de continuar essent propietari es mantenia, però es tractava d'una falsa il·lusió. El febrer de 2010, GMAC va taxar el pis a través de l'agència immobiliària que li havia venut. La taxació era de 95.000 euros (135.000 euros menys del que havia prestat per finançar-lo), però, de moment, ningú s'hi ha interessat. En James, que ha pogut treballar intermitentment, continua llogant les habitacions, ja que de moment és la seva font d'ingressos més segura. Fins i tot ha dormit al menjador durant alguns períodes. Ara l'ocupa un home d'origen marroquí de cinquanta anys, sense feina, i que només podia pagar 80 euros. Ell ha tornat a l'habitació més petita. La situació d'en James no és ni única ni aïllada, i ens atrevim a afirmar-ho amb rotunditat. Els que van aconseguir ser propietaris i s'han quedat sense ingressos estan explotant totes les possibilitats: llogar, rellogar i vendre el que tenen, i quan se senten absolutament abatuts, agafen les claus i les porten al banc. No saben que el procediment és molt més complex i que només si es produeix una dació (donació o cessió de béns) els seus noms no passaran a engruixir les llistes de morositat del Banco de España. Formar part d'aquesta llista no té marxa enrere. És la porta tancada al crèdit. Potser definitivament.

A l'inici de la crisi i per afrontar els pagaments, en James es va vendre un camió. Amb aquells diners s'ha convertit en un pròsper home de negocis. No pas aquí, sinó a Nigèria. Un cunyat seu està gestionant l'obertura d'una granja amb més de cinc-cents pollastres al seu poble natal. I encara que de moment no n'ha cobrat beneficis, pot ser una bona opció futura per reprendre la seva vida al seu país d'origen. De moment, tot i això, no es planteja tornar.

Ipsa facta eternis

El Jutjat de Salt, que notifica els processos hipotecaris i pateix històricament manca de personal i sobrecàrrega de feina, és un bon observatori per veure les anades i vingudes de la secretària judicial. Una de les seves funcions principals és notificar el que ha dictat el jutge instructor, és a dir, l'embarcament d'un habitatge o d'un cotxe per impagament d'un deute. A l'hora de la veritat, aquesta tasca, que pot semblar relativament senzilla, es converteix en una odissea. La feina del Jutjat de Pau no és fer efectiu l'embarcament, sinó únicament informar els afectats dels passos que han de seguir a partir del moment en què reben la notificació, una funció que difícilment es pot complir.

La jutgessa de pau, Dolors Carbó, assegura: «La mobilitat de molts dels residents de Salt fa molt difícil localitzar les persones, i atès el volum de feina que tenim, és la darrera de les prioritats». Els noms de les bústies –quan hi són– s'assemblen i es repeteixen una i altra vegada; quan es pica a la porta, ningú obre o, en el millor dels casos, ho fa gent sense cap vinculació amb el titular. Segons dades del mateix Jutjat de Pau, des de principi d'aquest any hi ha acumulats 400 expedients d'embarcament o deutes pendents de la població en via de reclamació. La majoria d'aquestes propietats, doncs, durant l'any vinent quedaran buides i ampliaran la borsa ja existent.

>> Les anades i vingudes amb garrafes d'aigua són freqüents al barri Centre, on molts ja no tenen subministrament perquè els hi han tallat.

>> En James ha llogat part del menjador a un marroquí per 80 euros.

Els que van aconseguir ser propietaris i s'han quedat sense ingressos estan explotant totes les possibilitats que els queden: llogar, rellogar i vendre el que tenen

>> En Javier Merino i la seva dona són els únics autòctons que viuen al bloc del carrer Juan de la Cierva, número 15.

Esperant que la crisi passi de llarg

Els cartells de venda i lloguer no proliferen en els carrers de Salt. La darrera estratègia de la majoria de les entitats bancàries ha estat fer invisibles els pisos embargats; primer, per no mostrar la dimensió real de l'estoc d'immobles que estan acumulant, i segon, probablement, com a mesura dissuasiva perquè aquests pisos no siguin ocupats il·legalment. Però l'estratègia ha fracassat.

Els pocs cartells que es poden veure, per tant, no reflecteixen la situació real i, el que és pitjor per als venedors, no són cap reclam per als compradors potencials. Ningú no se'ls mira. Ara ningú vol ser propietari, i els que encara ho són rumien com ho poden deixar de ser sense prendre mal. Les agències immobiliàries que treballen en el territori asseguren amb resignació que els preus han caigut en picat i que ara únicament es dediquen als lloguers.

La feina del periodista és esperar. Pot semblar paradoxal, per la importància que donem a la immediatesa de les informacions, però de fet esperem molt. El que direm ara pot ser cruel però entenedor: hem estat esperant durant gairebé dos anys que el segon primera del número 40 del carrer Manuel de Falla fos desallotjat per impagament d'hipoteca i, alhora, per impagament de lloguer, però, davant la nostra estupefacció per la lentitud del procés bancari i judicial, no ha passat res. Encara estem esperant. Volíem veure com es produïa el desallotjament i les decisions que haurien de prendre cadascun dels seus ocupants. La història d'aquest pis és complexa i, potser, no tan atípica. Durant els anys recents d'expansió econòmica, el gambià Mohamadou Conteh va demanar un crèdit a Caixa Penedès amb l'aval d'un company per comprar l'habitatge. Eren bons moments. Mohamadou no tenia previst anar-hi a viure, sinó llogar-lo. No hem tingut l'oportunitat de conèixer Mohamadou: cada vegada que anem a la direcció de Banyoles on viu oficialment, ningú no el coneix. Durant mesos, el propietari va rebre religiosament els 500 euros de lloguer que marcava el contracte. Però a mesura que va començar la crisi i els dotze ocupants del pis anaven perdent la feina, el pagament del lloguer es va anar

espaïant, fins que va deixar de produir-se. Mohamadou també havia perdut la feina, i ja no tenia els mateixos ingressos. Va deixar de pagar la hipoteca. A final de 2008, el llogater oficial, l'Aziz, d'Elksiba, ja no hi residia i el document contractual s'havia rescindit. Malgrat això, la resta de joves marroquins hi continuaven vivint, ara ja sense pagar. La majoria no tenien cap mena d'ocupació i la seva vida quotidiana consistia a buscar una feina que semblava no existir. Se'ls veia més tristos, dolguts amb el món i amb les seves circumstàncies. Aquelles reunions multitudinàries al voltant de la taula ja no tenien ni l'alegria ni l'abundància dels primers mesos. Anar els dijous a l'església catòlica de Sant Cugat o a la de Sant Jaume, on Càritas distribueix la bossa del menjar, començava, a convertir-se en una rutina. La situació es va agreujar a final de 2009, en què van deixar de pagar la llum i l'aigua. La darrera vegada que els vam anar a visitar, el pis tenia un altre aspecte: espelmes gastades que s'havien consumit abans d'hora, una ferum forta i agra que sortia del lavabo i de l'aigüera i un amuntegament de garrafes d'aigua que s'omplien de la font amb regularitat britànica. Ells també estan esperant que la crisi passi de llarg.

Els talls del subministrament d'aigua, gas i llum són més freqüents del que molts pensen. Veure llum en els pisos tampoc és cap garantia que s'estigui pagant. Els que no tenen electricitat ens han explicat que s'han inventat una mena de pont que els permet robar-la d'un altre veí o, fins i tot, d'un fanal. Quan toquen les 9 del vespre, el connecten, i cap a les 6 del matí algú s'aixeca a desconectar-lo. És una operació metòdica que requereix molta discreció i conèixer-ne la mecànica. A final de 2009, un bloc del carrer Juan de la Cierva es va incendiar presumptament perquè el pont no s'havia fet amb prou cura. Malauradament, les companyies elèctriques, de gas, etc. es neguen a donar dades de morositat, així que difícilment podem saber el nombre de persones que s'han quedat sense subministrament. Una de les poques maneres de copsar la magnitud del drama és anar a qualsevol hora del dia a la font de la plaça Antoni Gaudí. Allà s'hi fan cues, tant d'estrangers com d'autòctons, per omplir garrafes d'aigua.

>> Aquest jove marroquí, que comparteix pis amb tres companys més, fa mig any que no té aigua perquè no n'ha pagat el rebut.

Els cartells de venda i lloguer no proliferen en els carrers de Salt. L'estratègia de la majoria de les entitats bancàries ha estat fer invisibles els pisos embargats

>> *Un estudi assenyala que hi ha, almenys, 1.100 pisos buits a Salt.*

Els «xèrifs» d'escala

En els moments difícils, el líder és qui pren les decisions que marcaran el destí de la comunitat. En el cas de l'Estat espanyol el líder té un nom –suposadament, el de José Luis Rodríguez Zapatero– que, a més, elegim democràticament entre tots. Però, a petita escala, hi ha altres líders que no tenen cotxes oficials, ni ostenten grans càrrecs ni, generalment, cobren honoraris –encara que ens consta que alguns s'han autoatorgat un sou de 1.000 euros mensuals–. A vegades, ni tan sols s'han presentat per assumir el càrrec, sinó que s'hi veuen forçats per les circumstàncies. Es tracta d'uns altres presidents: els responsables de les comunitats de propietaris. Aquests líders, podríem dir, s'han convertit en una mena de xèrifs domèstics que, quan poden, arreglen els plats trencats i assumeixen càrregues que moltes vegades són difícils de suportar. Una de les prioritats d'aquests «xèrifs» d'escala és cobrar els rebuts de les despeses de la comunitat i els de l'aigua. Salt té grans dipòsits d'aigua en el subsòl, i dues mil cinc-cents persones en consumeixen directament de macropous que han estat gestionats tradicionalment pels mateixos veïns.

Els efectes de la crisi estan passant factura a les comunitats de propietaris. Els índexs de morositat han augmentat tant entre els immigrants com entre els autòctons, fins al punt que algunes comunitats tenen deutes que superen els 15.000 euros. La Maria és una dona de gairebé noranta anys que s'ha

vist obligada a no sortir de casa a partir de les 4 de la tarda. Ha de pujar a les palpenes tres pisos perquè l'escala no té llum, a peu perquè l'ascensor no funciona, i amb el risc doble que suposaria patir un accident, ja que no s'està pagant cap assegurança. Però aquesta situació il·legal tampoc no és aïllada. No és fàcil trobar veïns que vulguin assumir la càrrega que suposa gestionar la comunitat de propietaris, i tampoc hi ha diners per delegar-la a una administració de finques. L'Oficina d'Habitatge de l'Ajuntament de Salt ha constatat que hi ha més de 25 comunitats de propietaris en situació d'extrema precarietat que no tenen cap organització interna, cap gestió econòmica i, el pitjor, cap assegurança contractada. També n'ha detectat 60 que tenen president però que estan mal gestionades i que estan cobertes per una assegurança mínima. La situació és encara més complexa si tenim en compte que en alguns blocs del carrer Àngel Guimerà han deixat de tenir gas durant almenys tres mesos per no poder fer front a les despeses de la reparació. L'Ajuntament, a través de l'Oficina d'Habitatge, afirma que està treballant amb l'objectiu d'adquirir habitatges de mercat lliure protegit. El consistori estudia un esponjament de la zona centre amb petites operacions de cirurgia que permetrien crear un millor espai residencial, amb zones verdes i equipaments. En sis anys, aconseguirien tenir 60 pisos d'aquestes caracte-

ATENCIO

El propè dissabte dia 23 de Gener 2010 es tallarà el aigua a l'escala de **9,00 h a 14,00 h** per pogué desconnectà els morosos de la xarxa del aigua

Tots els veïns que se li desconnecti el aigua per deutes a la comunitat hauran de assumí la deute per complet i tornaran a taní aigua

Torna a connecta el aigua te un cost de **30,00 € + el DEUTA** que se aura de abona abans de connecta el servei

Una de les prioritats dels «xèrifs» d'escala és cobrar els rebuts de les despeses de la comunitat i els de l'aigua

rístiques. El condicional no és gratuït: probablement no hi haurà diners per a aquest tipus d'operacions si l'Administració estatal no hi inverteix decididament. L'Ajuntament va engegar un programa de suport a les comunitats que l'Associació per la Recerca i l'Acció Comunitària Eina ha dut a terme els darrers anys, però la falta de pressupost ha estroncat la continuïtat del projecte. Ara se n'ha iniciat un de nou per fer front als deutes comunitaris, i s'ha contractat un tècnic i un mediador de conflictes perquè ajudin a gestionar aquelles comunitats que es troben en una situació límit. L'objectiu és mitjançar en les més conflictives durant almenys dos anys fins que eixuguin el deute i aconseguixin autogestionar-se. A més, està prevista la contractació de dos mediadors més a la primavera que reforcin aquest servei. Però, no ens enganyem, per molt bona voluntat que hi posin, quatre professionals són un pedaç i no podran aturar una problemàtica que s'ha agreujat amb la crisi.

Davant d'aquests maldecaps i amb l'augment de morositat, només se'n surten les comunitats que disposen d'un «xèrif» de característiques peculiars: persones carismàtiques, poc amigues de la intimidació i amb la convicció de complir el seu deure. Amadou Mballo és el president de la comunitat de propietaris de l'edifici del carrer Dr. Ferran, número 16. El vam conèixer el juliol de 2008, poques setmanes després que hagués per-

dut la feina en una fàbrica d'ulleres. Senegalès, pare de tres fills i amb un bon domini del català, s'enfrontava en aquell moment a les anades i vingudes dels clients d'un pis dedicat a la prostitució en el primer segona. És dels que han dedicat moltes vespres a picar a les portes dels veïns per crear un front comú amb l'objectiu d'evitar la degradació de l'immoble: evitar que el bloc es converteixi en el prostíbul de moda, cobrar el rebut de la comunitat, fer rondes per mantenir l'escalineta i tenir la porta d'accés només oberta als veïns residents.

En Jaume Casaponsa és un altre exemple de característiques similars. Va néixer a Salt fa quaranta-set anys i diu que no se'n pensa anar. Des de fa un any és el president compromès de la macrocomunitat de propietaris de la Sagrada Família. No té pèls a la llengua i és contundent quan diu: «Jo no sóc racista, però vull que tothom pagui». La comunitat disposa d'una seu en un dels locals que hi ha al costat del Jutjat de Pau. Allà en Jaume hi té el seu despatx, on compta els pocs diners que hi entren i els veïns poden anar a pagar els dissabtes al matí. Gestionar una comunitat de més de 200 pisos no és gens fàcil. «Quan em ve algú que no pot pagar», ens diu molt seriósament, «blanc, negre o moro, li dic "Cap problema: paga el que puguis, però paga", i li faig un petit pla de sanejament que comença amb 30 euros cada mes».

>> Els veïns del carrer Juan de la Cierva, número 15 s'han organitzat perquè el bloc tingui un altre aspecte.

L'Oficina d'Habitatge de l'Ajuntament de Salt ha constatat que hi ha més de 25 comunitats de propietaris en situació d'extrema precarietat

La força i la il·lusió –a vegades amb resultats agredolços– d'aquests presidents té un cas paradigmàtic digne de ser esmentat. En el bloc de pisos del carrer Juan de la Cierva, número 15, hi va haver un incendi que va malmetre tota l'escala. El perfil dels vuit veïns convidava al pessimisme: cinc pisos ocupats per famílies estrangeres a l'atur, un altre amb una parella de jubilats autòctons i dos que pertanyen al banc. Els residents no tenien recursos econòmics per contractar una empresa que rehabilités el bloc, únicament tenien les seves mans. Amb el suport de l'Oficina d'Habitatge i la diligència del president, Mimoun Elmoussaod, estan aconseguint rentar la cara a l'immoble. Cadascú s'ocupa del que sap fer: alguns rasquen les parets que han quedat fumades, els que queden es dediquen a fer ciment i a transportar el material, uns altres a reposar el quadre de llum que havia quedat malmès... És una mostra que la bona convivència i el treball en equip entre els veïns és possible. Malgrat aquesta afirmació sincera, hem d'afegir, però, que a l'hora de la veritat només tres dels vuit veïns hi estan col·laborant. La resta hauran de convertir l'esforç en una quantitat en metàl·lic si és que, finalment, passen per caixa.

En altres casos, però, la situació no s'ha resolt amb resultats tan optimistes. Alguns presidents de comunitats de propietaris

>> *El president de la comunitat, Mimoun Elmoussaod, paleta de professió a l'atur, sap com s'ha de treballar.*

han optat per mètodes més expeditius a l'hora d'acabar amb l'elevada morositat. Un d'aquests mètodes ha estat tallar l'aigua dels veïns que no paguen. És una il·legalitat i ells ho saben, però també saben que caldria un requeriment judicial, començar un plet que s'allargaria molt, i cremar-se les celles per fer quadrar uns números que tenen massa zeros. A més, si no recapten prou diners per pagar les despeses de l'escala, corren el perill de no poder pagar ni aigua ni llum. I l'aigua dels pous arriba als habitatges a través d'una bomba que mou un motor elèctric.

Viure sota el cel?

Hi ha barraques a Salt? Us ho diran amb la boca petita. Potser insinuaran que en tot cas hi ha les mateixes de fa cinc anys. No us ho cregueu. Durant el darrer any i mig, ens hem convertit en escèptics. L'única manera de contrastar-ho és adreçar-se a les entitats d'ajuda assistencial que treballen en el territori. Francesc Pardo, que fa gairebé deu anys que és el tècnic de Càritas a Salt, confirma el que havíem detectat. «Almenys he localitzat una dotzena de persones que viuen en barraques, normalment en grup», diu. Les barraques són mòbils, encara que algunes es mantenen aixecades des de fa temps. Entre els límits de Salt i Bescanó, a tocar del Polígon Industrial, n'hi ha una des de fa més d'un any. Hi viu en Hamza. A pocs metres hi ha una casa abandonada ocupada també per marroquins i, a tocar de l'AP-7, quatre caixes prefiguren un projecte de casa. A la vora de l'Espai Gironès, just a l'altra banda de l'esquena de l'IES Salvador Espriu, el conductor curiós hi pot veure una antiga construcció que s'ha cremat ja algunes vegades i que està amagada entre les branques dels arbres. A les Deveses, el nombre de barraques es multiplica, però es fa molt difícil assenyalar en quina proporció. La mateixa construcció de la caseta que serveix per guardar les eines de dia pot tenir una altra funció de nit que pot passar desapercebuda. L'Ajuntament de Salt, a través de la Policia Local, fa controls regulars a aquestes «residències de circumstàncies», a vegades amb el suport de la Policia Nacional, amb l'objectiu d'identificar-ne els estadants i verificar que no siguin delinqüents. Els ocupants de les

A pocs metres del Polígon Industrial hi ha una casa abandonada ocupada per marroquins i, a tocar de l'AP-7, quatre caixes prefiguren un projecte de casa

barraques hi malviuen tot l'any. Malgrat les temperatures gèlides de l'hivern passat, es van enfrontar a les inclemències del temps estoicament, resignadament. Ells mateixos han creat un sistema de supervivència propi que consisteix a obtenir electricitat per a alguna bombeta, la televisió i la recàrrega dels mòbils a través d'un fanal de l'enllumenat públic. L'aigua per beure i rentar la roba l'aconsegueixen de les caixes de subministrament de les voreres. Són fórmules rudimentàries de supervivència que es fan indispensables quan s'ha de viure sota el cel. En Hamza ens ha fet d'amfitrió diverses vegades a la barraca que comparteix amb quatre marroquins més. Al mur de l'entrada hi ha un rètol publicitari, il·lustratiu de les paradoxes de la crisi, i que recorda altres èpoques: «Seguimos creciendo»; no gaire lluny, quatre fustes que serviran a la nit per encendre una foguera i, darrere els matolls, en el sentit oposat a la carretera, un camp que fa de latrina pública, tant per a les incontinències urinàries com per a les

defecacions. A l'estiu, en Hansa ens confessava que no hi havia res a fer, que la situació havia empitjorat, i sentenciava: «¿Qué voy a hacer? ¿Robar? ¿Ya es la única cosa que me queda?». Desconeixem com es guanya la vida. La darrera notícia d'en Hamza és que ja no viu sota les estrelles. Amb els seus companys s'ha instal·lat en un pis embargat, propietat d'una entitat bancària, a prop de la plaça 11 de Setembre. Desconeixem si l'Ajuntament els comptabilitza dins «la desena de casos actius d'ocupació fraudulenta» que va denunciar aquest febrer l'alcaldessa Iolanda Pineda. En aquell moment, des de l'Ajuntament es va demanar a més d'una trentena d'entitats bancàries que tenguin en propietat habitatges embargats que en controllessin l'ús i el manteniment; una política valenta, que ha abordat el problema frontalment, però que difícilment podrà resoldre aquest fenomen. L'Administració local està desbordada i els somnis que un dia van tenir en Saïd i en Hamza corren el perill de convertir-se en un malson.

>> En Hamza ha canviat aquesta barraca de Bescanó -on ha viscut un any- per un pis embargat pel banc al carrer Roger de Llúria.

Hamza ens confessava que no hi havia res a fer, que la situació havia empitjorat, i sentenciava: «¿Qué voy a hacer? ¿Robar? ¿Ya es la única cosa que me queda?»